

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

Learning outcomes of Thailand Qualifications Framework

จิตติวรดา พลเยี่ยม¹, ประสาท เนืองเฉลิม¹

Thitiwarada Pholyiam¹, Prasat Nuangchalerm¹

Received: 22 January 2019 ; Revised: 6 March 2019 ; Accepted: 4 April 2019

บทคัดย่อ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ คือ ข้อกำหนดที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนพัฒนาตนเอง ด้วยกระบวนการเรียนการสอน และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาจัดให้ทั้งในและนอกหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนได้มีความรู้ สมรรถนะ และคุณลักษณะตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ บางสาขาวิชาอาจเพิ่มมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ด้านอื่นเพิ่มเติมขึ้นอยู่กับสาขาวิชาต้องการให้บัณฑิตของสาขาวิชามีมาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้เฉพาะด้านนั้นๆ

คำสำคัญ: ผลลัพธ์การเรียนรู้, กรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ, หลักสูตร

¹ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Faculty of Education, Mahasarakham University

Abstract

Learning outcomes are requirements that are intended for learners to develop themselves through the process of teaching and participating in various activities. Higher education institutions provide both on and off-course by allowing students to have knowledge, competencies and features as specified by the curriculum. Learning outcomes of higher education qualifications include: morality, ethics, intellectual skills Interpersonal skills, responsibilities and numerical analysis skills, communication and use of information technology. Some disciplines may increase the standard of other learning outcomes, depending on the subject, requiring the graduates of the subject to have specific learning outcomes.

Keywords: Learning outcomes, National Higher Education Qualifications Framework, curriculum

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนา ทักษะการ มนุษย์ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญ ของการพัฒนาประเทศ การประกาศ ใช้พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่ง ชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่เน้นสร้างคน ไทยให้เป็น คนดี มีปัญญา มีความสุข โดยยึดหลักผู้เรียนเป็น สำคัญที่สุด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ในระยะเปลี่ยนผ่านที่ผ่านมา ส่งผลกระทบให้เกิดการปฏิรูปการ

ศึกษาทุกระดับเรื่อยมา (วิมานพร รูปใหญ่, 2555) จากการปฏิรูปตั้ง กล่าว สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษาแห่งชาติ จึงได้กำหนด ให้ทุกหลักสูตรในระดับอุดมศึกษา ต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรใน ทุกๆ 5 ปี เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.2548 เป็นต้นมา โดยกำหนดการปรับปรุง หลักสูตรทุกหลักสูตรต้องเป็นไป ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ซึ่งเป็นกรอบแสดงระดับคุณวุฒิการ ศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ

(จุฬารัตน์ ศราวณะวงศ์, 2553) เพื่อให้ให้นักศึกษามีคุณลักษณะตามมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ และมีคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) สิ่งที่จะทำอันให้เห็นถึงความ มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐาน คุณวุฒิดังกล่าว ได้แก่ คุณภาพ บัณฑิตที่ได้คุณวุฒินั้นๆ ซึ่งสามารถ พิจารณาจาก ผลการเรียนรู้ของ บัณฑิต (Learning Outcome: LO) ที่ครอบคลุมอย่างน้อย 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน คุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทาง ปัญญา ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ และด้านทักษะการ วิเคราะห์ ตัวเลข การสื่อสารและการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HED) เป็น กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษา ระดับอุดมศึกษาของประเทศซึ่ง ประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่ง สายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจาก คุณวุฒิระดับหนึ่งไปสู่ระดับที่สูงขึ้น มาตรฐานผลการเรียนรู้ของแต่ละ

ระดับคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับ ของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตร ในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการ เรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการ เรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการ ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจ ในประสิทธิผลการดำเนินงาน ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับ อุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบัน อุดมศึกษาว่าสามารถผลิตบัณฑิต ให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผล การเรียนรู้

หลักการสำคัญของกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ยึดหลักความสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ตลอดจน มาตรฐานการศึกษาของชาติ และ มาตรฐานการอุดมศึกษา โดยมุ่งให้ กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เป็นเครื่องมือในการนำแนวนโยบายในการ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการ จัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติ และ มาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การ

ปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา ได้อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งยังมุ่งเน้นที่มาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของบัณฑิต (Learning Outcomes) ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำเชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพบัณฑิต และมุ่งให้ คุณวุฒิหรือปริญญาของสถาบัน อุดมศึกษาใดๆ ของประเทศไทย เป็นที่ยอมรับและเทียบเคียงกัน ได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและ ต่างประเทศ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ สะท้อน สิ่งที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกเป็น รูปธรรมและสามารถวัดและประเมิน ผลได้ ผลลัพธ์การเรียนรู้เป็นความ สำเร็จ (Achievement) ของผู้เรียน หลังจากจบการเรียนรู้ในแต่ละบท เรียน ชุดวิชา รายวิชา กิจกรรมเสริม หลักสูตร และหลักสูตร อีกนัยหนึ่ง คือ สิ่งที่ผู้เรียนต้องสามารถทำได้ หลังกระบวนการการเรียนรู้แต่ละบท เรียน รายวิชา หลักสูตร ฯลฯ โดย พฤติกรรมเหล่านั้นเป็นสิ่งที่ผู้เรียน ไม่เคยทำได้มาก่อนและหรือได้รับการ พัฒนาให้ดีขึ้น

ผลลัพธ์การเรียนรู้คือ เป้าหมายสำคัญ

ผลลัพธ์การเรียนรู้จะเป็น ตัวบ่งบอกถึงสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องรู้

เข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ ภายหลังจากที่ได้สำเร็จกระบวนการ ในการเรียนรู้แล้วในแต่ละหน่วยการ เรียนรู้รายวิชา หรือหลักสูตร ผลลัพธ์ การเรียนรู้จะมาพร้อมกับเกณฑ์การ ประเมินที่ระบุเกณฑ์ขั้นต่ำ ในขณะที่ การให้คะแนนจะอยู่บนพื้นฐาน ของความตั้งใจที่อยู่นอกเหนือหรือ ภายใต้เกณฑ์นั้น ผลการเรียนรู้ต่าง จากจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ซึ่งจุด มุ่งหมายการเรียนรู้นั้นจะให้ความ สนใจกับผลสำเร็จมากกว่าความ ตั้งใจสอนของครูผู้สอน (Harvey, 2004).

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของ หลักสูตร (Curriculum Learning Outcomes) เป็นความคาดหวัง พฤติกรรมที่เป็นรูปธรรมของ ผู้เรียนที่เป็นผลสำเร็จ แสดงออก ถึงความรู้และความเข้าใจที่เกิดจาก กระบวนการเรียนรู้ตลอดหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรจะ เป็นข้อความอธิบายพฤติกรรมอย่าง กว้างๆ สะท้อนเป้าประสงค์ของ บัณฑิตตามปรัชญาของหลักสูตร คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ของมหาวิทยาลัยและหรือกรอบ มาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาแห่ง ชาติ และกรอบมาตรฐานวิชาชีพ

ของสาขาหรือหลักสูตร ในขณะที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละวิชาจะเป็นพฤติกรรมจำเพาะของผู้เรียน แต่ละชั้นที่จะก้าวไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร กล่าวคือความสำเร็จของผู้เรียนตาม ผลลัพธ์การเรียนรู้จำเพาะในระดับบทเรียน ชุดวิชา รายวิชา หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร จะเป็นหลักประกันความสำเร็จของผู้เรียนในระดับหลักสูตร ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชาและของหลักสูตรในลักษณะเช่นนี้ นอกจากจะเป็นการแสดงถึงความสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียว (Coherence) ของบทเรียน ชุดวิชา รายวิชา ฯลฯ ในหลักสูตร ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของผลลัพธ์การเรียนรู้พัฒนาเป็นลำดับชั้นยังแสดงถึงความสำคัญจำเป็นของบทเรียน ชุดวิชา รายวิชา ฯลฯ เพื่อพัฒนาบัณฑิตตามปรัชญาของหลักสูตร (Tarr, 2014 ; Clark, D., 1999 ; ศิราณีย์ อินทรหนองไผ่, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2560)

ดังนั้น ความสัมพันธ์ส่วนมากที่ผู้เรียนจะต้องประสบความสำเร็จในองค์ประกอบย่อยที่เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ของแต่ละบทเรียน ชุดวิชา รายวิชา หรือกิจกรรมเสริม

หลักสูตร เป็นลำดับขั้น เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตร ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรในบางกรณีต้องอาศัยผลสำเร็จของผลลัพธ์การเรียนรู้ระดับบทเรียน ชุดวิชา รายวิชา ฯลฯ มากกว่าหนึ่งตัว

การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้สู่การปฏิบัติ

การเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้มีแนวคิดมาจากการจัดการศึกษาเชิงผลลัพธ์เน้นการสร้างบัณฑิตที่มีสมรรถนะ (Competent) เพื่อประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ซึ่งในบางครั้งจะเรียกว่าการศึกษาเชิงสมรรถนะ (Competence-Based Education) การจัดการศึกษาในลักษณะนี้จะดำเนินการบนฐาน “การเรียนรู้ของผู้เรียน” เป็นสำคัญ ภายใต้การสอน (Teaching) การฝึกฝน (Coaching) และการช่วยเหลืออำนวยความสะดวก (Facilitating) ของอาจารย์ผู้สอนผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ที่ออกแบบมาโดยใช้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นตัวตั้ง ข้อดีของการเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ จะช่วยให้อาจารย์กำหนดประเภทหรือระดับความลึกของสิ่งที่ผู้เรียนควรจะได้เรียนรู้ในหลักสูตร ชุดวิชา รายวิชา หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร

รวมถึงการออกแบบ ส่วนประกอบต่างๆ ของการสอน เช่น กลยุทธ์ในการสอน (Instructional Strategy) เนื้อหา (Content) รวมถึงการกำหนดรูปแบบการวัดและประเมินผล (Assessment) เพื่อประกันคุณภาพการจัดการศึกษาที่เป็นรูปธรรม และสามารถติดตามการวัดและประเมินผลได้ง่ายขึ้น

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนที่จะแสดงออกมาเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ (พฤติกรรมแสดงออกได้และวัดได้) อาศัยคำกริยาที่สะท้อนพฤติกรรม (Action Verbs) ระบุสิ่งที่ผู้เรียนควรจะสามารถทำได้ เมื่อจบ หลักสูตร บทเรียน ชุดวิชา รายวิชา หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรมีการคิดและตกลงร่วมกันระหว่างอาจารย์ในหลักสูตร เพื่อความสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียว (Coherence) ของหลักสูตรต้องสามารถวัดได้ในเชิงปริมาณและหรือเชิงคุณภาพ ผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรจะต้องสะท้อนรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ (TQF) กรอบคุณลักษณะบัณฑิตที่ ๓ อัน พึง ประ สง ค์ ของ มหาวิทยาลัย และกรอบมาตรฐานวิชาชีพของสาขาหรือหลักสูตรนั้น

(Tarr, 2014 ; Clark, 1999)

ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้ของหลักสูตรจะต้องเขียนด้วยคำกริยาที่สะท้อนพฤติกรรมแบบกว้างๆ ที่ไม่เฉพาะเจาะจงกับเนื้อหาหรือรายละเอียดของกิจกรรม อาจจะไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่ต้องอาศัยผลลัพธ์การเรียนรู้ย่อยที่สามารถวัดได้หลายขั้นมาประกอบ ผลลัพธ์การเรียนรู้เขียนด้วยคำกริยาที่สะท้อนพฤติกรรมที่ผูกกับบทเรียน รายวิชา ฯลฯ ซึ่งทุกผลลัพธ์การเรียนรู้จะต้องสามารถวัดได้

ปัจจัยสู่ความสำเร็จที่จำเป็นต่อการพัฒนามาตรฐานผลลัพธ์การเรียนรู้ในแต่ละด้าน

การเรียนรู้ของมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านเกิดขึ้นได้หลายวิธี ดังนั้น การบรรลุผลสำเร็จในมาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านจะต่างกัน การสอนจะต้องใช้กลยุทธ์การสอนที่เหมาะสมกับรูปแบบต่างๆ ของการเรียนรู้ รวมทั้งมีการประเมินประสิทธิผลของกลยุทธ์การสอนนั้นๆ อย่างต่อเนื่อง ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นสัดส่วนสำคัญของการประกันคุณภาพภายในของ

สถาบันฯ เพื่อให้มั่นใจว่าปัจจัยสู่ความสำเร็จเหล่านี้เป็นที่เข้าใจของคณาจารย์ผู้เกี่ยวข้อง และนำไปใช้ในการเรียนการสอน (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

1. การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม การพัฒนาด้านนี้เกี่ยวข้องกับการผสมผสานความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ศักดิ์ศรี และวุฒิภาวะในการตัดสินใจ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาจะรวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี การวิเคราะห์และสะท้อนพฤติกรรมของตนเองและของผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ กัน การอภิปรายเป็นกลุ่มในเรื่องความขัดแย้งทางความคิดอย่างง่าย ๆ และที่ซับซ้อนมากขึ้น จะช่วยให้นักศึกษาเห็นค่านิยมของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเกิดความคิดโดยใช้หลักการทั่วไปว่า สิ่งที่ตนเชื่อควรเป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้ หลักในการถ่ายทอดการเรียนรู้จะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นไปได้ต่างๆ รวมถึงสถานการณ์ที่นักศึกษาจะต้องเผชิญในชีวิตภายนอกและในการทำงาน แม้ว่าผลการเรียนรู้

ด้านนี้อาจถูกจัดเป็นรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรใช้ทุกโอกาสในการเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในทุกๆ รายวิชาที่สอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

2. การแสวงหาความรู้ ปัจจัยสำคัญ คือ การจัดภาพรวมอย่างกว้างๆ เกี่ยวกับการจัดโครงสร้างและเนื้อหาสาระในการเรียน การสอนไว้ล่วงหน้า และเมื่อมีข้อมูลใหม่เพิ่มขึ้นควรจะเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่จัดไว้แล้ว และเชื่อมโยงกับความรู้เดิมของนักศึกษา เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจและนำมาใช้ การใช้เครื่องมือช่วยจำและการทบทวนเนื้อหาที่สำคัญเป็นระยะๆ จะช่วยให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลนั้นจะอยู่ในความทรงจำได้ในระยะยาว

3. การพัฒนาทักษะทางปัญญา ปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การพัฒนาความคิดรวบยอด รวมทั้งหลักการทางทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ การวิเคราะห์สถานการณ์และแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นลำดับขั้นตอนตามแผนที่วางไว้และต้องฝึกปฏิบัติในหลายสถานการณ์ รวมทั้งที่คล้ายคลึงกับสถานการณ์ที่คาดว่าจะได้ใช้ในอนาคตเพื่อช่วย ใน

การถ่ายทอดความรู้และนำไปใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ตามความเหมาะสม การพัฒนาความสามารถในการกำหนดและใช้ทักษะทางปัญญาในการแก้ไขปัญหาใหม่ๆ ที่ไม่เคยคิดมาก่อน จำเป็นต้องมีการทำงานในการแก้ปัญหาแบบปลายเปิดโดยให้ความช่วยเหลือในการจำแนกแยกแยะ และการประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจ เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในการคิดและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ นักศึกษาคควรถูกฝึกให้สามารถสะท้อนกระบวนการคิดของตนเอง เมื่อพบกับงานใหม่ๆ ที่ท้าทายและสามารถพัฒนาการจัดการกลยุทธ์ในการคิดของตนเองเมื่อต้องแก้ไขประเด็นปัญหาในลักษณะต่างๆ

4. การพัฒนาทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การมีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม และได้รับข้อมูลป้อนกลับต่อผลการทำงานที่สร้างสรรค์ ข้อมูลป้อนกลับดังกล่าวจะมีประสิทธิภาพสูงสุดถ้านักศึกษาได้วิเคราะห์พฤติกรรมของตนเองในสภาพแวดล้อมที่เอื้อ และสามารถพัฒนาเป็นหลักในการแสดงพฤติกรรมของตนเองการ

พัฒนาความสามารถและความรับผิดชอบสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องจำเป็นต้องมอบหมายงานให้นักศึกษาที่จะพัฒนาและกระตุ้นความสามารถเหล่านั้นด้วยความมุ่งหวังให้มีผลงานที่ก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ

5. การพัฒนาทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยสู่ความสำเร็จ คือ การจัดการสอนที่มีการฝึกปฏิบัติเป็นลำดับขั้นตอนตามที่วางแผนไว้พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับและคำแนะนำในการปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางด้านการคำนวณอย่างง่ายๆ แก่นักศึกษาเพื่อปรับปรุงทักษะที่จำเป็นทางคณิตศาสตร์อย่างง่ายๆ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร นักศึกษาที่เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาอาจมีความสามารถต่างกันในการใช้ทักษะด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลขและการสื่อสาร ซึ่งบางคนต้องได้รับการสอนเป็นพิเศษ ทั้งนี้อาจทำได้โดยการสอนโดยตรงร่วมกับการฝึกปฏิบัติ และควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเหล่านี้ตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่คาดหวังซึ่งสูงขึ้นตามลำดับ

ดังนั้น การนำผลลัพธ์ การเรียนรู้ซึ่งเป็นมาตรฐานขั้นต่ำ เชิงคุณภาพเพื่อประกันคุณภาพ บัณฑิตมาเป็นเครื่องมือสำคัญใน การพัฒนาผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีเป้าหมายที่สมรรถนะ ทักษะ และอุปนิสัยของผลผลิตและผลลัพธ์ คือคุณภาพบัณฑิตที่สอดคล้อง กับทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยการนำผลลัพธ์การเรียนรู้มาพัฒนา ในทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งประกอบด้วยกลุ่มวิชาหลัก กลุ่ม ทักษะชีวิตและอาชีพ กลุ่มทักษะ การเรียนรู้และนวัตกรรม และกลุ่ม ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี โดยการกำหนดผลลัพธ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับทักษะดังกล่าว โดยเฉพาะกลุ่มทักษะการเรียนรู้และ นวัตกรรมในส่วนของความคิดเชิง วิพากษ์และการแก้ปัญหา กลุ่ม

ทักษะสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ในด้านการรู้สื่อ การรู้สารสนเทศ และกลุ่มทักษะชีวิตและอาชีพซึ่ง สามารถปรับตัว มีปฏิสัมพันธ์ทาง สังคมและข้ามวัฒนธรรม ความ เป็นผู้นำและความรับผิดชอบ ซึ่ง ผลลัพธ์การเรียนรู้แต่ละด้านเกิด ขึ้นได้หลายวิธี ดังนั้น การที่จะ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบัณฑิตที่มี คุณภาพ หลักสูตรควรมีการเชื่อมโยงหรือเขียนผลลัพธ์การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นทักษะสำคัญ สำหรับผู้เรียน รวมถึงผู้สอนควรใช้ วิธีการจัดกิจกรรมการสอนที่หลากหลาย มีการประเมินผลที่หลากหลาย โดยตั้งพฤติกรรมที่คาดหวังให้ ชัดเจนเพื่อจะได้ออกแบบการจัดการ เรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

- จุฑารัตน์ ศรารณะวงศ์. การประเมินความพึงพอใจและ ความคาดหวังของ ผู้ใช้บัณฑิต สาขาสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2545 - 2548. *วารสารสารสนเทศศาสตร์*, 28(2): 1-16, 2553.

วิมานพร รูปใหญ่. การศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตาม
กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสาขาวิชา
บรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์. สืบค้นได้จาก [http://www.boe.human.ubru.ac.th/
research/images/research](http://www.boe.human.ubru.ac.th/research/images/research), 2555.

ศิริณีย์ อินทรหนองไผ่, จุฑามาศ คชโคตร. ผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐาน
คุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาล
ชุมชน หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. *วารสารพยาบาลตำรวจ*,
9(2), 04-14, 2560.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรอบมาตรฐาน คุณวุฒิระดับ
อุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552. *เอกสารประกอบการประชุมเชิง
ปฏิบัติการเรื่อง กรอบมาตรฐาน คุณวุฒิ: การพัฒนารายละเอียด
ของหลักสูตรและรายวิชาให้มีคุณภาพ*. 30 กันยายน-2 ตุลาคม
2552 ณ โรงแรมเรดิสัน กรุงเทพฯ. 2552.

Clark, D. *Learning Domains or Bloom's Taxonomy*. [Online], Available:
<http://www.nwlink.com/~donclark/hrd/bloom.html> [12 Mar
2015].

Lee H. *Learning Outcomes*. Available: [http://www.qualityresearch
international.com/glossary/learningoutcomes.htm](http://www.qualityresearchinternational.com/glossary/learningoutcomes.htm). 2004.

Terri T. *Tips for Writing Student Learning Outcomes*. [Online],
Available: [http://ctl.iupui.edu/Resources/Planning-the-
Learning-Experience/Writing-Student-Learning-Outcomes](http://ctl.iupui.edu/Resources/Planning-the-Learning-Experience/Writing-Student-Learning-Outcomes)
[12 Mar 2015], 2014.